# 352707 - İnternet alışverişlerinde kapıda ödeme seçeneği için ek masraf vermenin hükmü

## Soru

İnternette yapılan bir alışverişte satıcı, müşterinin ürünü teslim aldıktan sonra ücreti teslim aldığı için ek ücret almanın hükmü nedir? Zira ödeme hesaba havale veya kapıda ödeme diye seçenekler var. Ancak kapıda ödeme seçeneğinde ek ücret eklenir. Bu işlem caiz mi?

## Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

İnternette yapılan alışveriş, birkaç şekilde gerçekleşir. Bazı alışverişlerde teslim anında ödeme caiz olduğu gibi bazı durumlarda caiz değil:

1-Satın alınan eşya belirli olması. Örnek: Belirli bir araba veya telefonu satmak. Bu durumda internette iki fiyat seçeneği vermek caizdir. Peşin şu kadar vadeli şu kadar. Zira hazırda bulunmayan bir eşyayı satmak nitelenmese dahi tercihli görüşe göre caizdir. Bu durumda müşteri eşyayı gördükten sonra alışveriş tamamlama veya vazgeçme seçeneğine sahiptir.

İbn Teymiye Rahimehullah şöyle dedi: "Hazırda bulunmayan eşyayı satmak konusunda İmam Ahmed'ten üç rivayet mevcuttur:

Birincisi: Peşin parayla satması caiz değil. Aynı Şekilde İmam Şafii'nin böyle bir görüş vardır.

İkincisi: Nitelenmese dahi alışveriş geçerli olup müşteri eşyayı gördüğünde olumlu olumsuz karar verme hakkına sahiptir. Ebu Hanife bu görüştedir.

İmam Ahmed'ten gelen bir rivayete göre seçme hakkı yoktur.

Üçüncüsü: Nitelemesi durumunda geçerlidir. Nitelem yapılmadan genel bir şeyi satmak geçerli

değildir. Meşhur olan rivayet budur. Ayrıca İmam Malik bu görüştedir. (Mecmu Fetava 25/29)

Tüm bunlar eşya nitelenmemesi ile ilgilidir. Şayet yeterli derecede nitelenirse veya fotoğrafı gösterilirse ve fotoğraf da eşyanın durumu gösterecek derecede yeterliyse alışveriş geçerlidir.

Bu durumda ertelenen ödeme de peşin ödemeden daha pahalı olması caizdir. "Peşin 100 lira ötelenmiş vakitte ödeme 120 lira" denilebilir. Ancak satın alırken bir seçeneğe kesin karar vermek lazım. Aksi takdirde sözleşme esnasında ücretin belirli olmaması itibarıyla alışveriş geçerli olmaz.

2-Zimmette nitelenmiş bir eşyayı satın almak. Yani belirlenmiş bir eşya değil. Örnek şirketin ürettiği telefonlardan belirli şekil ve versiyona sahip bir telefon almak. Buna zimmette nitelenmiş belirli olmayan eşyayı satın almak denir. Alışveriş gerçekleştiğinde ödemeyi peşin ödemek vacip olur. Çünkü burada satış ancak (niteliği sınırlandırılabilen eşyada) Selem alışverişi şeklinde yapılabilir. Aynı şekilde ücreti alışveriş buluşmasında peşin veya hesaba havale edilerek yapılır.

Bu durumda ücreti artırmaya yol yoktur. Çünkü eşya satıcıda olduğu halde ücret ödenmiştir.

3- Ödeme teslim anında yapılmak üzere nitelenen eşyayı satın almak. Bu tür alışverişte sakınca yoktur. Yani alışveriş, teslim anında gerçekleşmiştir. Daha önce değil. Daha önce yapılan işlem, satın alma sözüdür. Eşya müşteriye ulaştığında satın alır ve ücretini öder. Eşya müşteriye ulaştıktan sonra satış, hazır olan bir eşyayı satmak hükmündedir.

Ancak eşya müşteriye ulaşmadan satışın gerçekleşmesi caiz değildir. Çünkü nitelenmiş bir eşyadır. Ayrıca ücret, alışveriş buluşmasında ödenmemiştir. Bu durumda borcu borçla satılmış olur.

İbn Kudame Rahimehullah şöyle dedi: "İbn el Munzir şöyle dedi: "İlim ehli, borcun borçla satılması caiz olmadığına dair icma etmişlerdir. Ahmed, İcma olduğunu söylemiştir.

Sonuç olarak eşya müşteriye ulaştığında alışveriş gerçekleşir. Anlaşıldığı gibi ek ücret ödemenin bir yolu yoktur. Sadece birinci şekilde açıkladığımız gibi müşteri farklı seçeneğe sahip olur ister peşin ister vadeli alır. onun dışında gecikmeden dolayı ek ücret talep edilmez.

En iyisini Allah bilir.